

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés.....	2
A gabonafélék termelői ára.....	4
A gabonafélék kötési ára a Budapesti Értéktőzsdén	7
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára.....	14
Külpiaci információk	16

Osztályvezető:
Dr. Tunyoginé Nechay Veronika

Készítette:
Molnár Zsuzsa
E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajnövény-piaci jelentés.....	20
A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt kötési ára a chicagói tőzsdén	21-22
A növényi olajok heti átlagára a milánói tőzsdén	23
A nyers növényi olajok árai	24
Az olajos magvak és darák európai árai.....	25

Cukorpiaci jelentés	26
A fehércukor kötési ára a londoni tőzsdén.....	27
A nyerscukor kötési ára a New York-i tőzsdén.....	28
Az EU cukorintervenciós készletei 2008. október 10-én	29

Készítette:
Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092
Fax: (0036) 1 217 8111
Internet: www.aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

Csökkenő takarmányárak

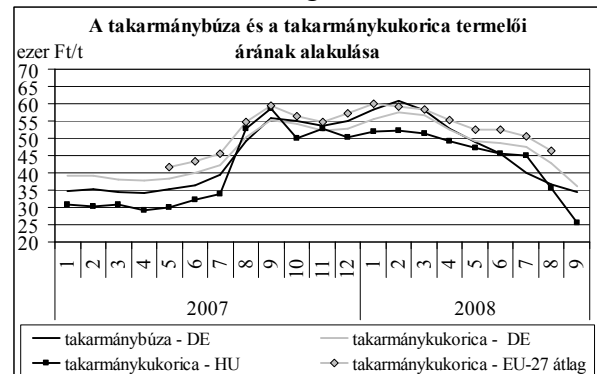
Hazánkban a 2008/2009. gazdasági évben 18 millió tonna gabona áll rendelkezésre az ország szükségleteinek fedezésére. Ennek a mennyiségnek várhatóan 9,2%-t hasznosítják a malmok (ebből 7,5% búza), 5,8% lehet az ipari felhasználás (ebből csaknem 5% kukorica), és optimista becslések szerint 29,8% takarmány-alapanyagként szolgálhat (ebből 6,6% búza, 16,3% kukorica, 6,9% egyéb kalászos). Az előző gazdasági évvel összehasonlítva várhatóan 20%-kal nő a búza takarmány-célú, 38,5%-kal a kukorica ipari célú felhasználása, azonban 4,8%-kal csökken a kukorica takarmányként való hasznosítása.

A KSH legfrissebb, 2008. augusztusi felmérése szerint a hazai sertésállomány létszáma nem éri el az előző évi szintet (2007. augusztus: 4,12 millió db; 2008. augusztus: 3,709 millió db). A tyúkfélék esetében idén augusztusban 2007. augusztusához viszonyítva 2,9 millióval volt nagyobb az állomány, vagyis 38 millió db.

Összességében a nagyobb gabonakínálat lényegében változatlan hazai kereslettel társul. Ez a tény, valamint egyéb piaci hatások (régión kívüli kínálati nyomás, értékesítési gondok, időszakos kereslethiány, kicsi állomány) következtében indult el az árak erőteljes csökkenése az alapanyag- és a takarmánypiacon egyaránt.

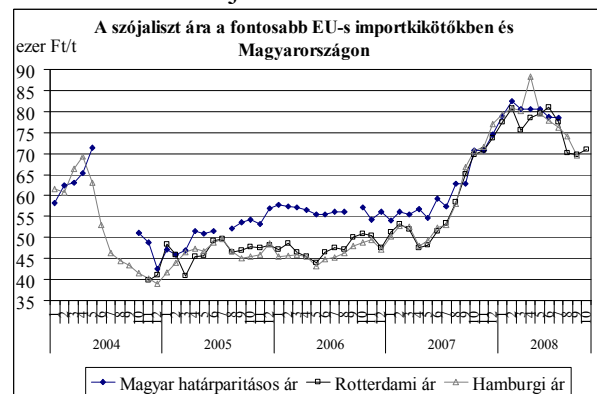
Az elmúlt néhány hónapban lényeges változások történtek a gabonafélék árát tekintetve. A hazai, a német valamint az EU-27 átlagár trendje 2007 elejétől azonos. A 2008. februári maximumot követően jelentős mértékű csökkenésnek indult a német takarmánybúza ára. A takarmánykukorica hazai, német és uniós átlagára szintén mérséklődött, de sokkal lassabban. Magyarországon az őszi kalászosok betakarítását követően – amikor nyilvánvalóvá vált, hogy jelentős a takarmány minőségű búza mennyisége, továbbá – az igen kedvező kukorica termés kilátások és a régiós kínálati nyomás következtében zuhanni kezdett a kukorica ára: a júliusi 45 ezer Ft/t-ról szeptem-

berre 25 ezer Ft/t-ra esett. A magyar takarmánykukorica ára – néhány kritikus hónaptól eltekintve – 5-10 ezer Ft/t-val alatta marad a német, illetve az uniós gabonaáraknak.

Forrás: AGRIMIS, CIRCA, AKI PÁIR

A hazai takarmányok másik fontos alapanyagának, az importból beszerzett szójadarának 2008-ban tovább emelkedett az ára, de a nyár közepétől a kedvező világpiaci terméskilátások jelentősen csökkentették. Ezt a tendenciát csak fokozta az értékpapírpiacok őszi összeomlása, melynek hatására a szója chicagói jegyzése dollárban számítva közel felére csökkent a nyári csúcshoz viszonyítva. Ez az esés forintban nem mutatkozott meg, mivel a forint közel akkora mértékben gyengült a dollárral szemben, mint amekkora áresést a szója dollárban elszenvedett. Így a hazai határparitások szójadara-árak év végéig várhatóan már nem csökkennek jelentősen.

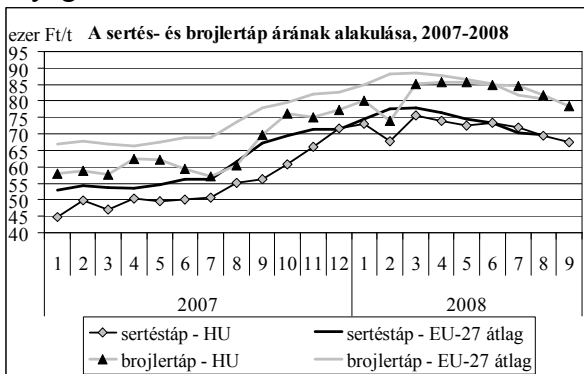

Forrás: ZMP, KSH, USDA FAS

Míg a gabonaárakról elmondható, hogy az azonos trend ellenére az elmúlt hónapokban a hazai és a külföldi árak jelentősen eltértek, addig a szójadara esetében az azonos trend mellett gyakorlatilag megszűntek a különbsé-

gek, és már 2007 vége óta egybeesnek a hazai, a német és a holland szójadaraárak. Az új hazai olajosmag feldolgozók tovább fokozzák a közepes fehérjetartalmú takarmány-alapanyagok (repcedara, napraforgódara) hazai kínálatát, így a 2008 elején tovább növekvő szójadara-import az év második felében várhatóan visszaesik.

Az alapanyagok árában bekövetkezett változást, lassan, de követi a takarmány piac is. 2008-ban – a februári magyar áreséstől eltekintve – a hazai és uniós takarmányárak egy szinten mozognak 2-3 ezer Ft/t eltéréssel, annak ellenére, hogy a gabonaárakban lényeges a differencia. Az előző évben ezzel ellentétben az uniós tápárak 5-10 ezer Ft/t-val voltak drágábbak a hazaiaknál. Az uniós sertés- és brojler tápár a 2008. február-márciusi csúcsot követően folyamatos és lassú csökkenésnek indult, nem sokkal a gabonafélék áresésének elindulása után. Ettől eltér a magyar tendencia. A hazai sertés- és brojler tápárak júniusig alig változtak, júliustól azonban látható mérséklődés indult el, 2-3 hónappal az alapanyagárak esése után.

Forrás: CIRCA, AKI PÁIR

Feltűnő, hogy a hazai takarmánykukorica árán mélyen az uniós átlagár alá zuhant, ugyanakkor a belföldi tápárak csökkenése az uniós árakhoz képest később kezdődött, és jóval lassabb ütemű. Ennek következtében a belföldi tápárak értékesítési ára július-augusztusban meghaladta a tagállami átlagárát. Ez azért is figyelemre méltó, mert több év átlagában a hazai tápárak alatta maradnak az uniós áraknak. A hazai tápárak lassú csökkenését hazánk szójaimportja sem magyarázza, hiszen az utóbbi időben a szója importára is jelentős

mértékben esett, együtt mozogva a német és holland árakkal. Az év közepén tevékenységüket megkezdő új hazai olajmalmok által kibocsátott napraforgó- és repcedara fehérje-alapanyagként való felhasználásával szintén a tápárak nagyobb mértékű csökkenésére számítanánk. A lassú áralkalmazkodás mögött többek között az húzódik, hogy más uniós tagállamok árait jobban befolyásolják a világpiaci folyamatok, valamint a déli féltekén zajló események, míg hazánkban – elszigeteltségünkben adódóan – sokkal inkább a belföldi, valamint regionális hatások érvényesülnek.

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 44. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 43. hét	2008. 44. hét	2008. 44. hét/ 2008. 43. hét (%)
Étkezési búza	tonna	2 855,14	1 808,69	686,47	1 600,40	5 350,30	334,31
	Ft/t	32 526,21	38 139,71	33 206,95	35 140,11	34 511,22	98,21
Takarmánybúza	tonna	1 127,16	-	-	2 104,09	1 144,19	54,38
	Ft/t	25 015,33	-	-	24 296,33	24 970,45	102,77
Takarmánykukorica	tonna	23 047,95	42 931,05	9 384,03	37 736,82	75 363,03	199,71
	Ft/t	21 298,23	20 327,50	19 663,50	20 898,46	20 541,70	98,29
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

* Szarmazási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus.

Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

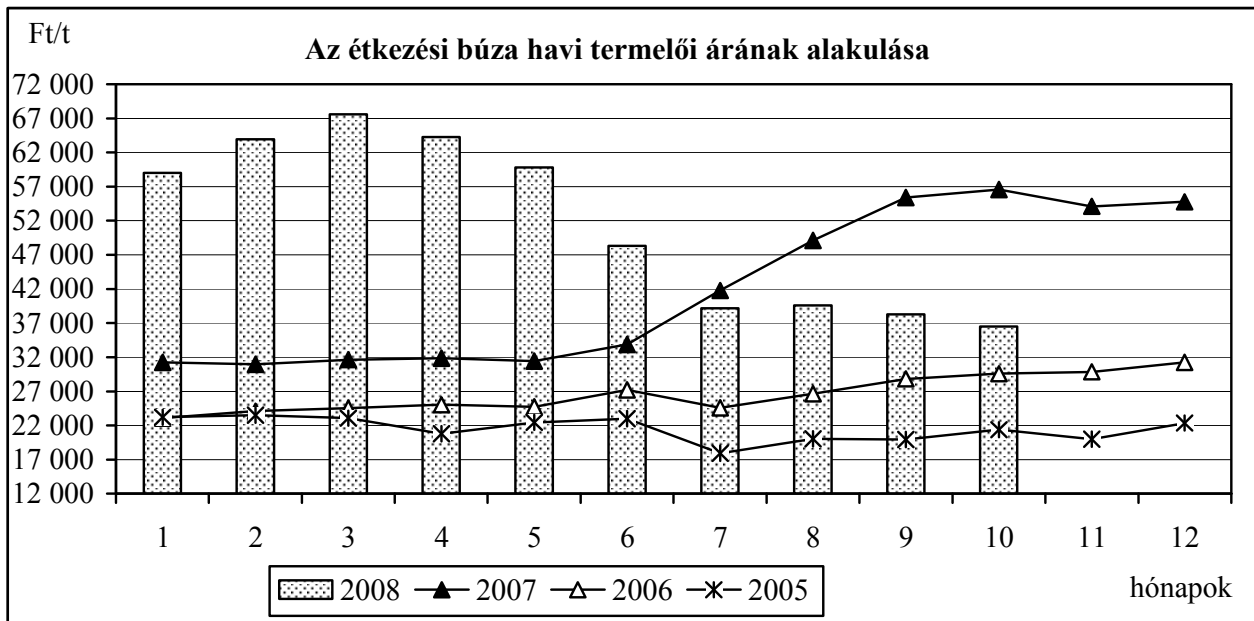
2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 44. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2007. 44. hét	2008. 43. hét	2008. 44. hét	2008. 44. hét/ 2007. 44. hét (%)	2008. 44. hét/ 2008. 43. hét (%)
Étkezési búza	tonna	1 710,82	1 600,40	5 350,30	312,73	334,31
	Ft/t	49 819,99	35 140,11	34 511,22	69,27	98,21
Takarmánybúza	tonna	-	2 104,09	1 144,19	-	54,38
	Ft/t	-	24 296,33	24 970,45	-	102,77
Takarmánykukorica	tonna	17 147,10	37 736,82	75 363,03	439,51	199,71
	Ft/t	53 947,62	20 898,46	20 541,70	38,08	98,29
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

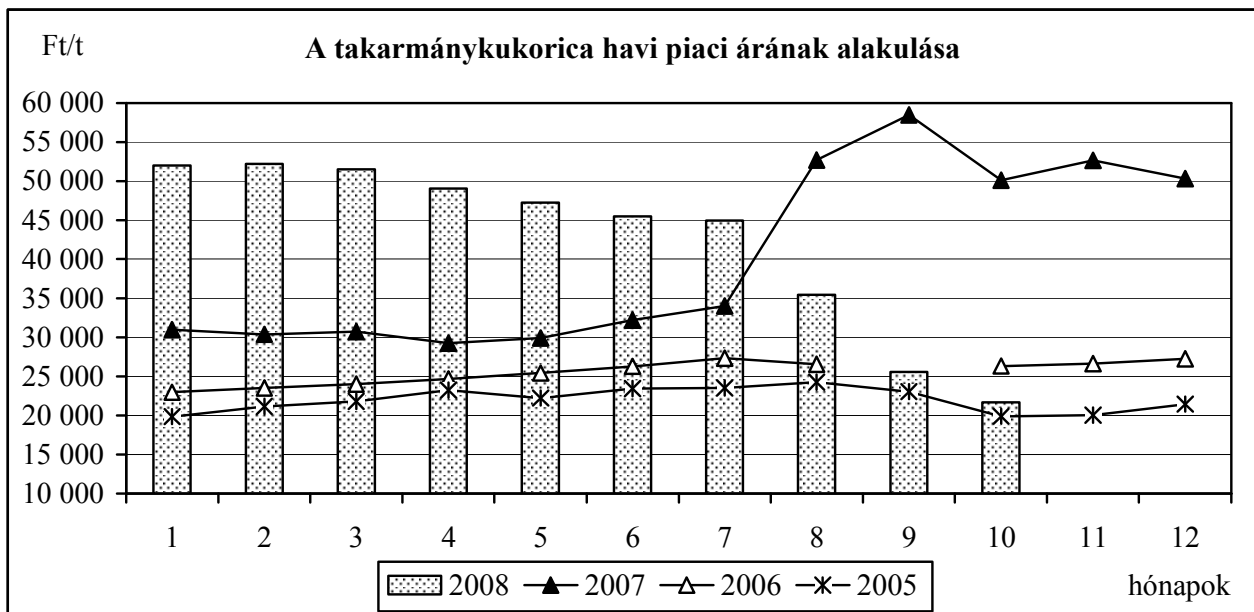
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
Ft/tonna					
26	-	51 770	45 160	60 540	47 136
27	-	51 530	44 170	58 600	39 054
28	-	50 730	42 420	52 240	38 588
29	-	47 980	41 900	48 790	39 082
30	43 430	44 760	41 100	45 430	39 518
31	-	45 960	39 980	46 620	39 216
32	39 870	-	39 580	4 220	41 292
33	37 960	-	38 990	42 590	38 959
34	39 630	-	39 020	41 790	39 543
35	39 590	-	38 550	37 650	38 556
36	38 410	-	38 850	41 800	39 071
37	38 900	-	37 910	40 700	37 806
38	41 040	-	36 630	35 210	38 917
39	41 400	-	35 470	36 790	36 607
40	46 510	-	35 280	36 590	37 581
41	41 500	-	35 250	36 740	36 728
42	46 010	-	35 180	38 430	35 465
43	40 990	-	35 880	40 490	35 140
44	-	-	36 500	36 840	34 511

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
Ft/tonna					
26	48 120	56 840	-	41 940	52 250
27	-	56 610	-	37 420	-
28	44 860	56 620	-	31 420	47 690
29	34 030	55 430	47 180	29 680	51 840
30	-	54 230	-	28 890	56 400
31	32 960	46 150	-	28 370	39 060
32	37 890	44 230	37 740	28 840	40 370
33	39 640	42 440	39 230	31 220	42 480
34	-	40 830	39 730	32 190	43 440
35	40 150	39 820	40 910	31 660	41 740
36	40 820	39 300	39 030	32 510	42 140
37	-	38 630	39 490	32 590	42 500
38	40 960	39 070	40 410	34 480	41 990
39	38 730	38 800	42 870	34 340	40 690
40	-	36 650	37 170	-	43 050
41	-	35 720	41 110	-	43 540
42	-	35 680	-	-	43 220
43	-	36 640	-	-	42 530
44	-	34 890	-	-	44 410

Megjegyzés - az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Észtország: hektolitersúly 72 kg, Hagberg-féle esésszám 180, csírázott szem 3%
- Nagy-Britannia: hektolitersúly min. 76 kg, Hagberg-féle esésszám 250
- Szlovákia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Magyarország: hektolitersúly 76 kg, csírázott szem max. 2%, Hagberg-féle esésszám 230
- Oroszország: nedvességtartalom max. 15%
- Lengyelország: hektolitersúly min. 76 kg, idegenmag-tartalom max. 6%
- Lettország: nedvességtartalom max. 13%, idegenmag-tartalom max. 5%, csírázott szem max. 3%
- Bulgária: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 4%
- Litvánia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 3%

Forrás: AGRIMIS - Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 44. hét

3. ábra

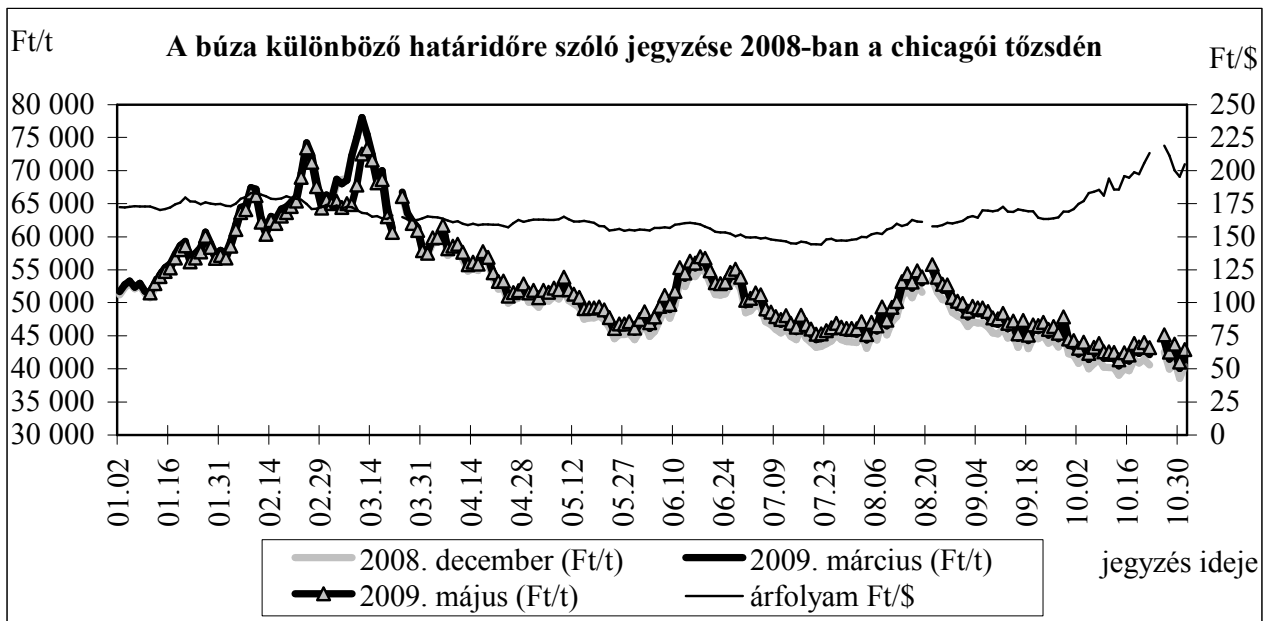
Forrás: BÉT

4. ábra

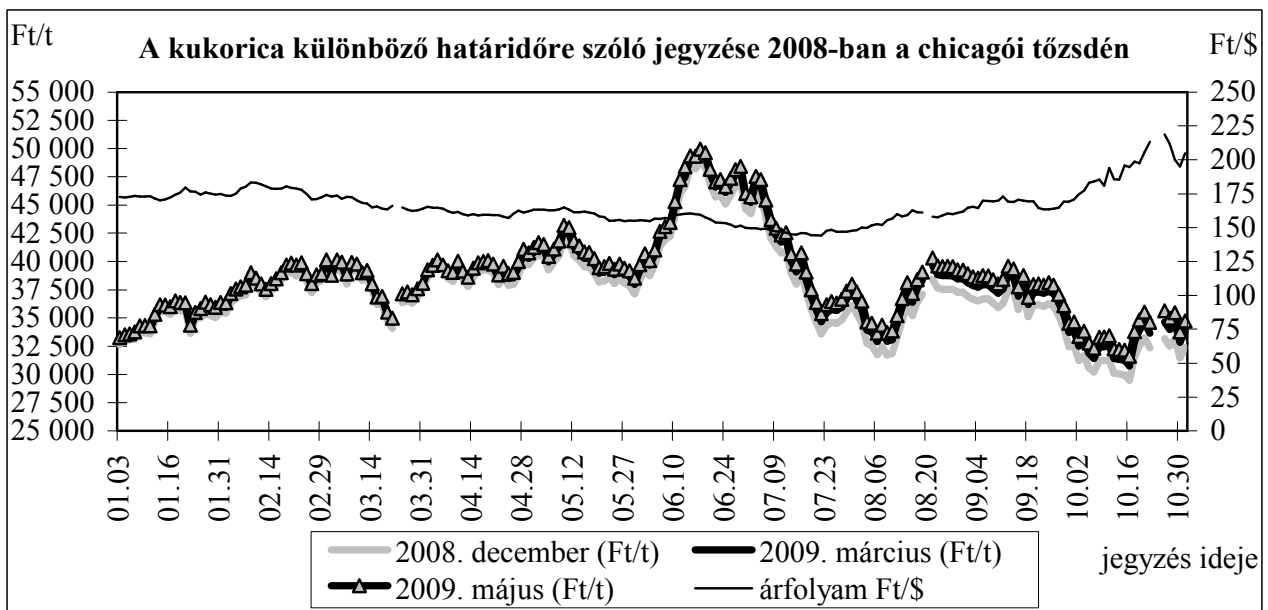
Forrás: BÉT

5. ábra

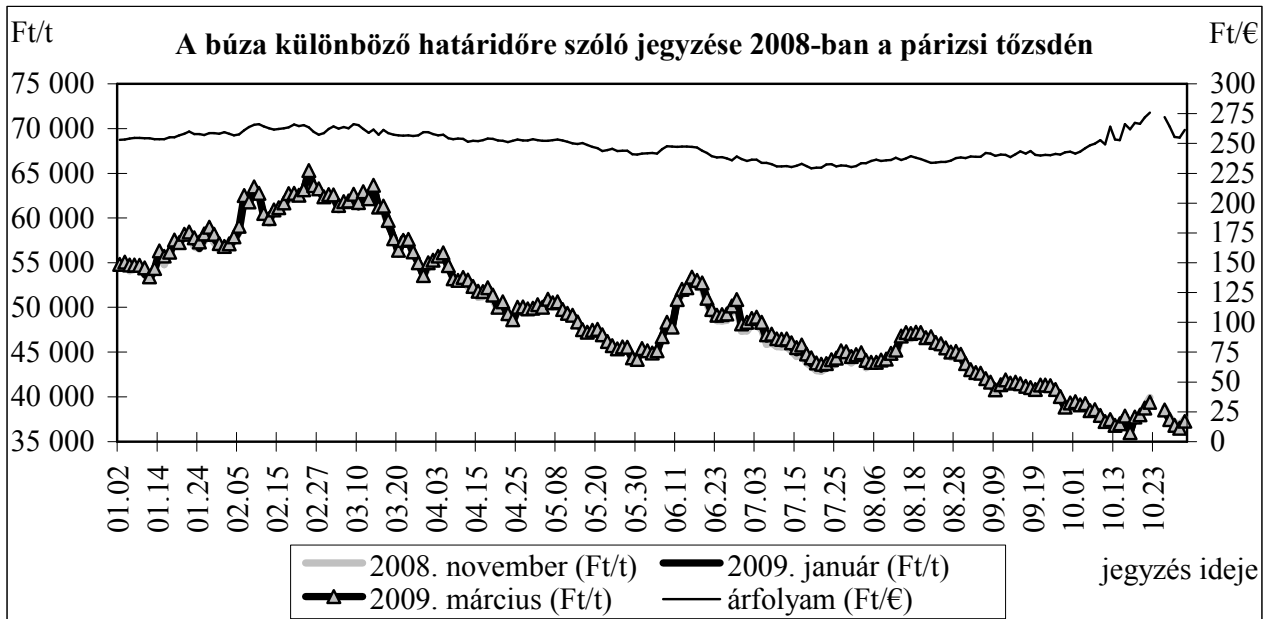
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

6. ábra

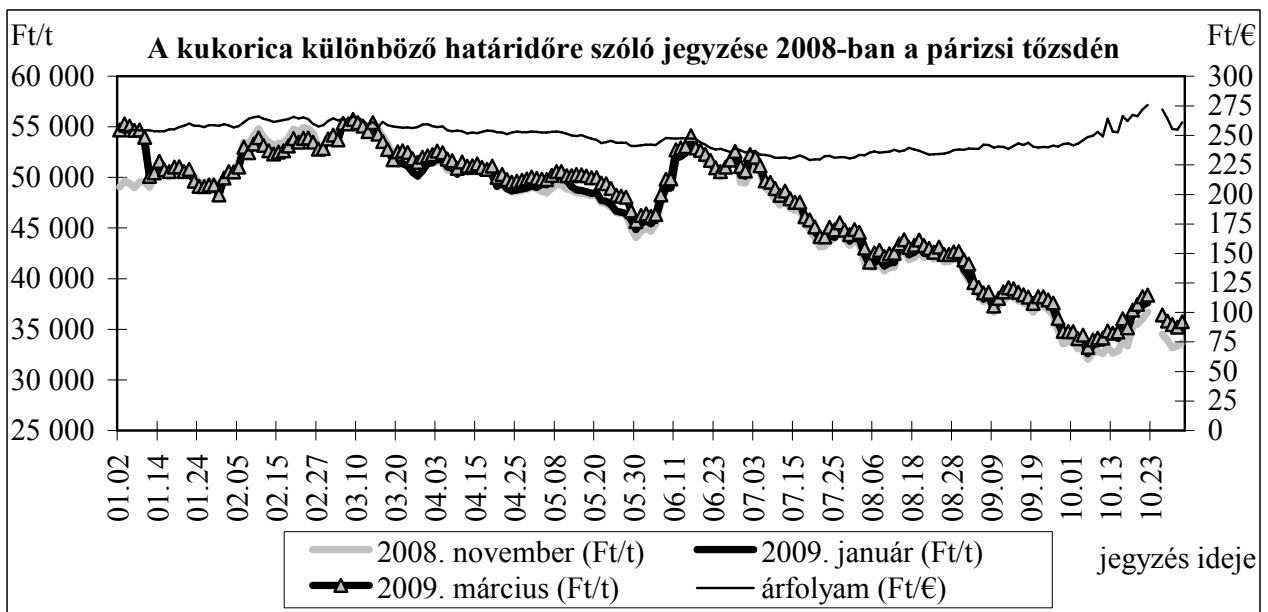
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

7. ábra

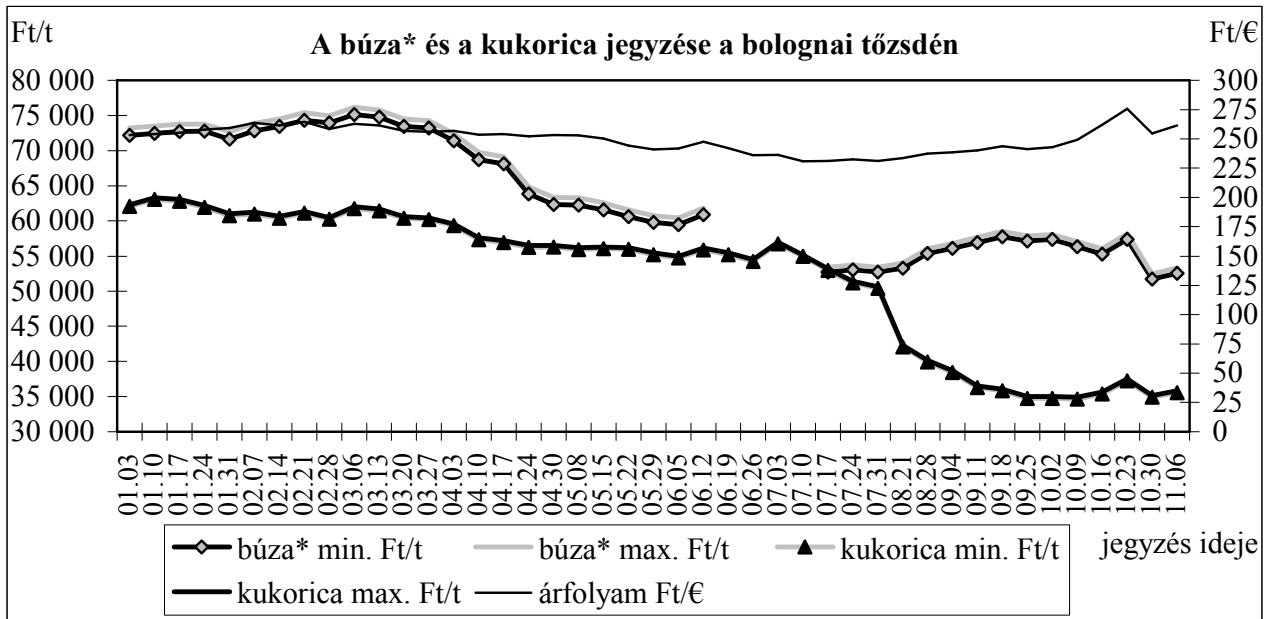
Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

8. ábra

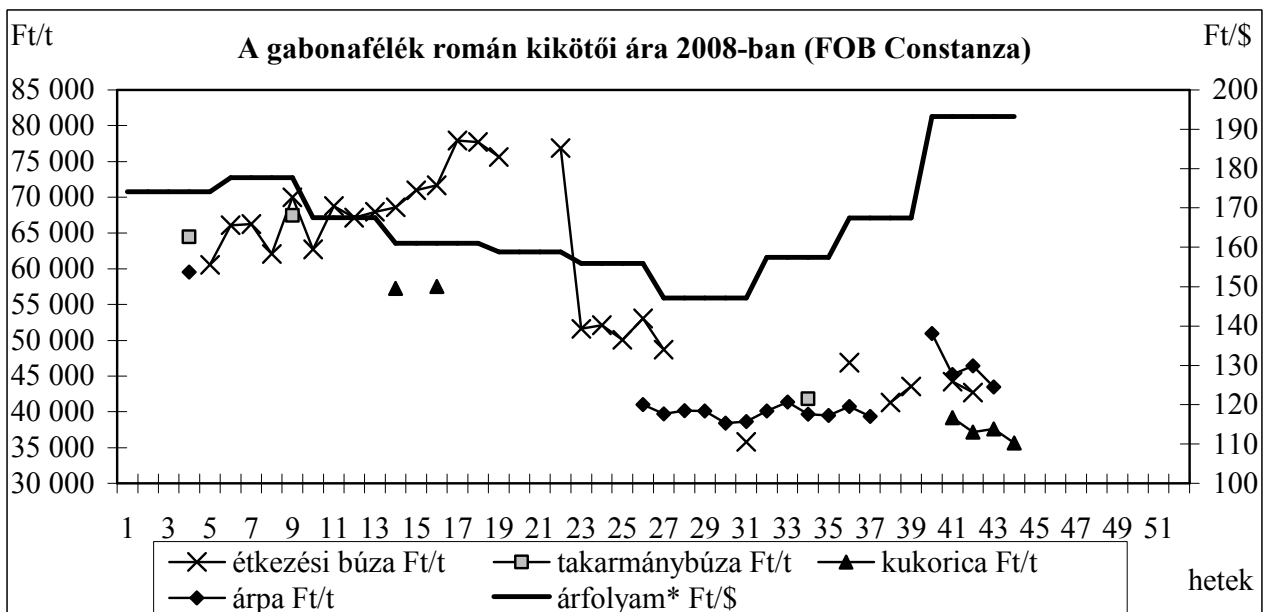
Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

9. ábra

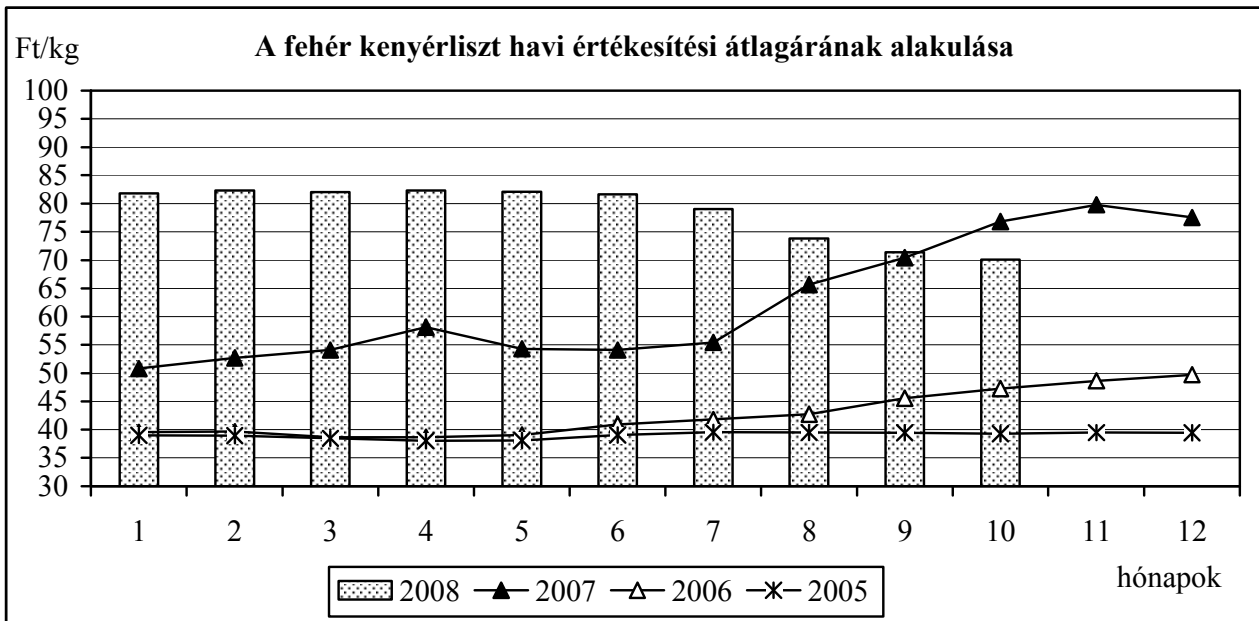
Forrás: AGER Borsa Merci Bologna; MNB
 * Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza

10. ábra

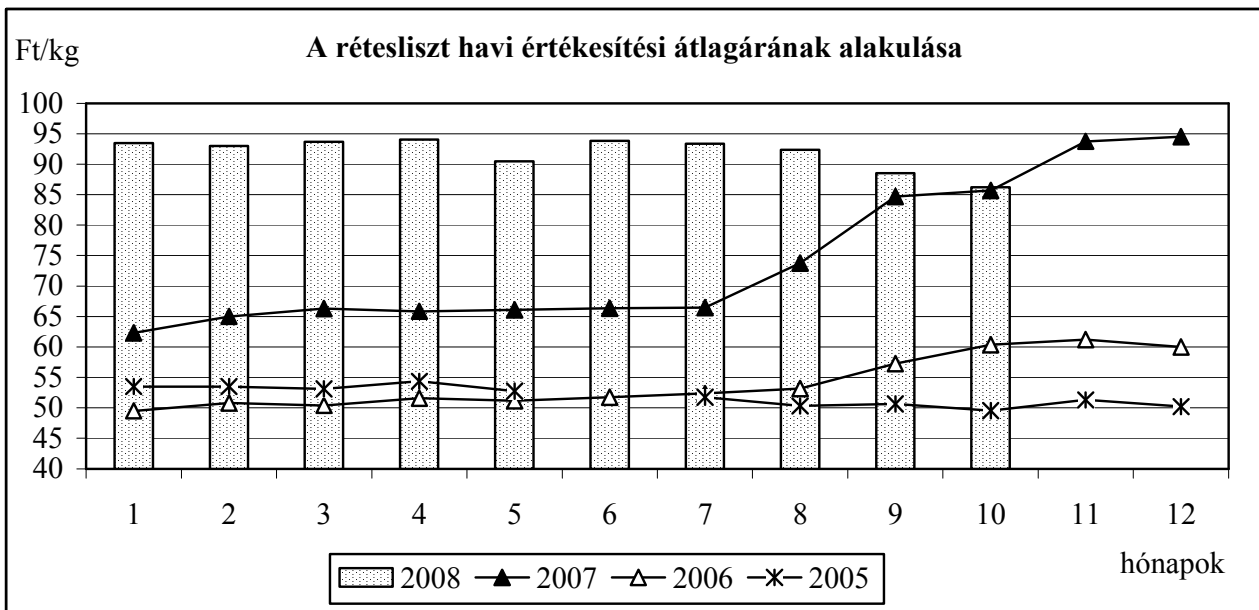
Forrás: MADR - Román Agrárminisztérium; MNB
 * Havi átlagárfolyamok.

11. ábra

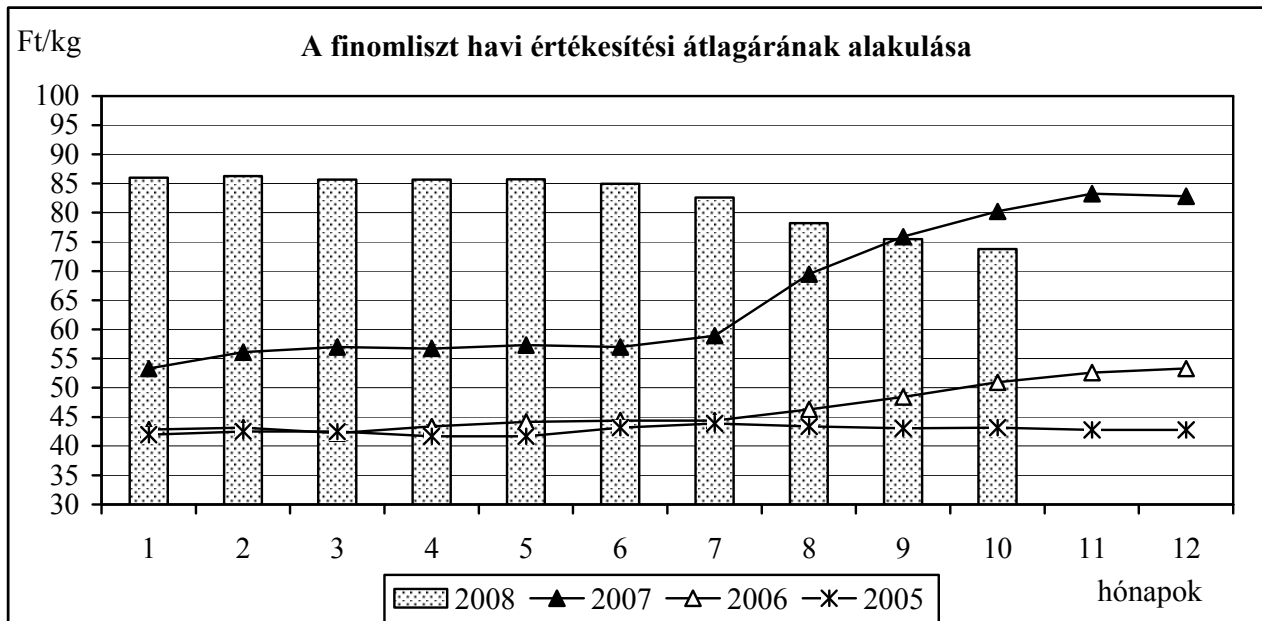
Forrás: AKI PÁÍR

12. ábra

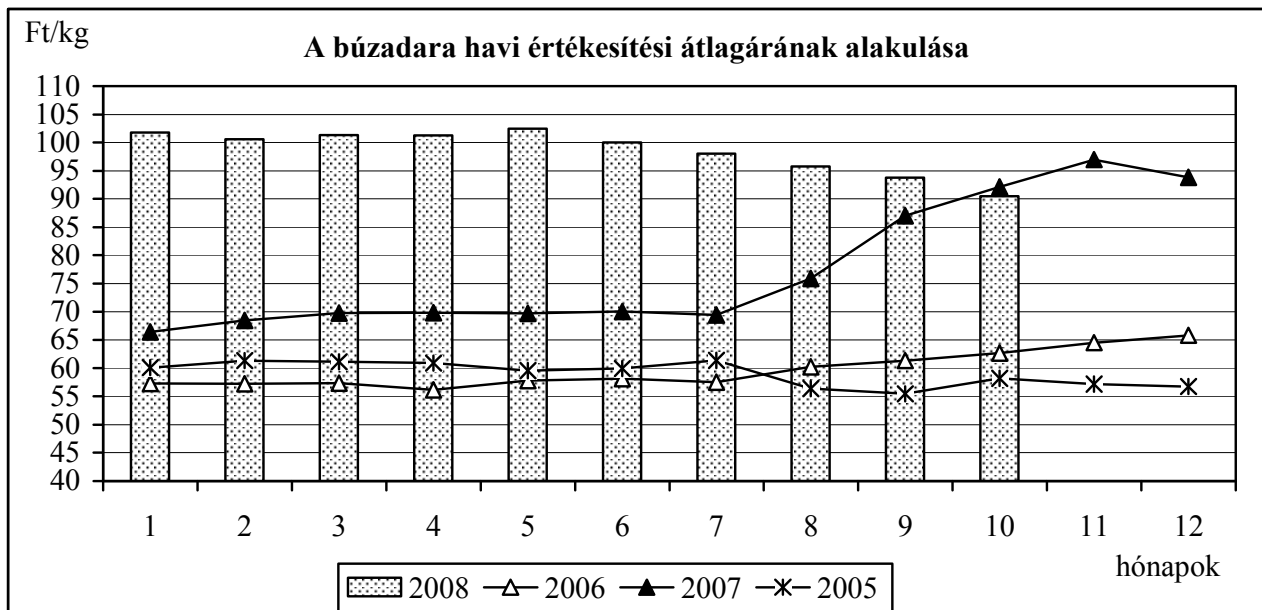
Forrás: AKI PÁÍR

13. ábra

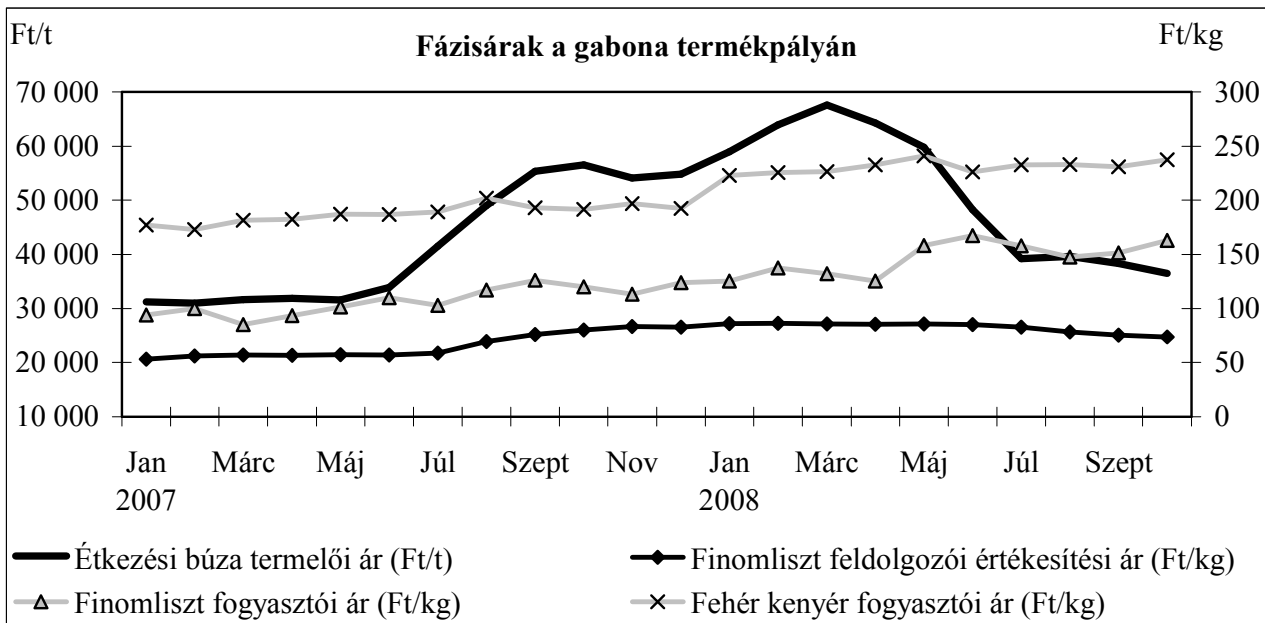
Forrás: AKI PÁÍR

14. ábra

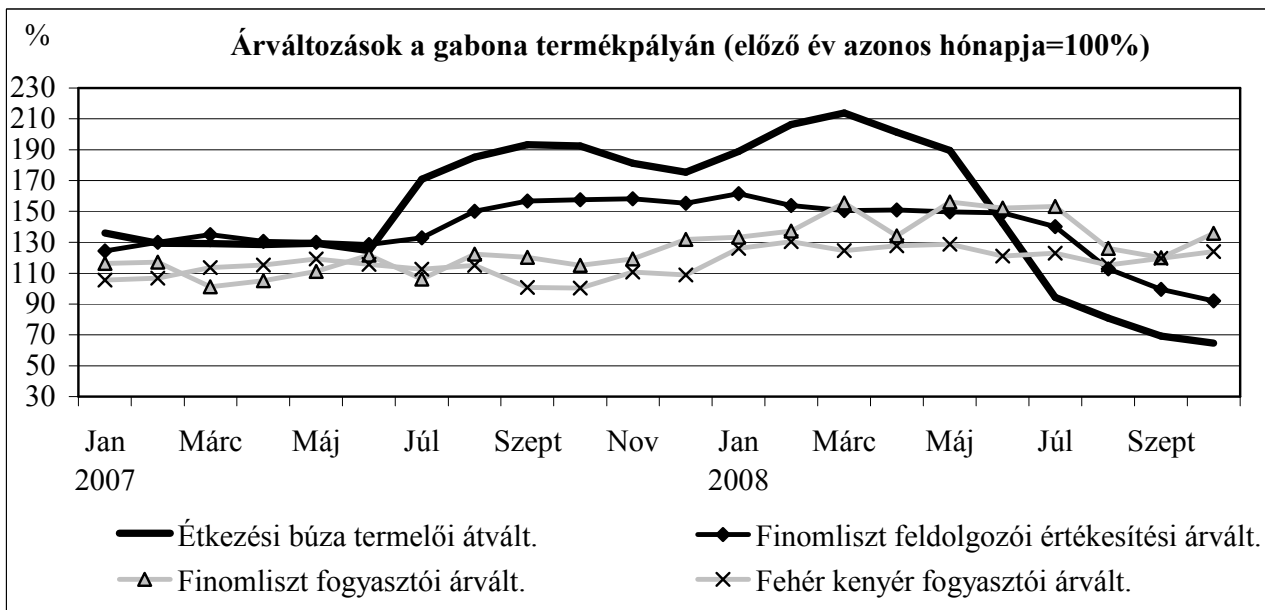
Forrás: AKI PÁÍR

15. ábra

Forrás: AKI PÁIR

16. ábra

Forrás: AKI PÁIR

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 44. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 44. hét	2008. 43. hét	2008. 44. hét	2008.44. hét/ 2007. 44. hét (%)	2008. 44. hét/ 2008. 43. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1135,86	650,22	2014,21	177,33	309,77
	Ft/kg	77,65	71,77	67,93	87,49	94,65
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1202,08	1248,73	1869,36	155,51	149,70
	Ft/kg	79,26	74,86	72,35	91,28	96,65
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	540,62	770,50	1208,36	223,51	156,83
	Ft/kg	87,98	78,99	78,10	88,77	98,88
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	54,00	43,05	55,96	103,63	129,99
	Ft/kg	88,30	78,24	78,08	88,43	99,80
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	12,65	23,68	28,90	228,46	122,04
	Ft/kg	90,44	82,16	81,44	90,05	99,13
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	60,06	70,31	99,36	165,44	141,32
	Ft/kg	97,41	90,99	90,46	92,87	99,42
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	417,70	450,30	1063,23	254,54	236,12
	Ft/kg	78,69	69,50	67,55	85,84	97,19
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	762,85	868,45	1330,70	174,44	153,23
	Ft/kg	77,23	71,69	70,33	91,06	98,11
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	209,76	162,61	665,11	317,08	409,02
	Ft/kg	80,82	72,64	73,43	90,85	101,09
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	199,65	4,48	128,55	64,39	2869,42
	Ft/kg	69,99	80,92	70,31	100,46	86,88
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	60,67	35,12	63,56	104,76	180,98
	Ft/kg	95,52	90,30	89,22	93,41	98,81

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007. október	2008. szeptember	2008. október
Finomliszt BI 55	120	151	163
Fehér kenyér	192	231	238
Félbarna kenyér	162	214	204
Étkezési búzadara AD	141	188	190

Ft/kg

Forrás: AKI PAIR

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK Határidős piacok (2008. október 31.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago *(ősz, lány búza)		Kansas **(ősz, kemény búza)		Minneapolis ***(tavasz, kemény búza)		LIFFE****	
Szállítási határidő	EUR/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna
2008. november	144,00	2008. december	197,02	2008. december	210,52	2008. december	237,89	2008. november	89,00
2009. január	142,25	2009. március	204,55	2009. március	216,95	2009. március	233,12	2009. január	92,65
2009. március	142,75	2009. május	209,60	2009. május	221,36	2009. május	232,29	2009. március	95,65
2009. május	143,00	2009. július	214,56	2009. július	224,30	2009. július	234,40	2009. május	98,65
2009. augusztus	145,50	2009. szeptember	221,36	2009. szeptember	228,71	2009. szeptember	235,69	2009. július	101,15
2009. november	150,75	2009. december	229,26	2009. december	235,50	2009. december	240,92	2009. november	109,75

* SRW-Soft Red Winter.

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

** HRW-Hard Red Winter.

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

*** DNS-Dark Northern Spring.

LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

**** Értékesítési és takarmánybúza.

Kukorica

7. táblázat

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago	
Szállítási határidő	EUR/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna
2008. november	129,00	2008. december	158,07
2009. január	135,00	2009. március	165,06
2009. március	137,00	2009. május	169,59
2009. június	141,00	2009. július	173,92
2009. augusztus	141,25	2009. szeptember	177,26
2009. november	143,00	2009. december	181,30

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

Repece

8. táblázat

MATIF, Párizs	
Szállítási határidő	EUR / tonna
2008. november	321,25
2009. február	317,00
2009. május	318,50
2009. augusztus	321,25
2009. november	324,00
2010. február	324,50

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

Étkezési búza	EUR/tonna	Ft/t	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
	2007. 44. hét		2008. 44. hét		
Franciaország					
Rouen	-	-	142	36 134	november
La Pallice	-	-	142	36 134	november
* Creil	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	243	61 025	158	40 251	november
Würzburg	238	59 643	150	38 213	november
Köln	-	-	145	36 939	november
Drezda	230	57 760	130	33 118	november
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	145	36 939	november
Spanyolország					
**Barcelona	244	61 276	155	39 486	november
Ausztria					
Bécs	243	60 899	148	37 576	november
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	-	-	122	31 039	november
Bordeaux/Bayonne	-	-	133	33 841	november
La Pallice	-	-	124	31 548	november
Németország					
Hamburg	230	57 760	-	-	november
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	215	53 993	144	36 684	november

* FOB - Free on Board-bérméntesen a hajó fedélzetére rakva.

** - Import búzaár.

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

Takarmányárpa	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
	2008. 44. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	118	29 946	november
Franciaország			
Rouen	121	30 784	november
La Pallice	-	-	-
* Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	128	32 608	november
Hannover	125	31 844	november
München	122	30 952	november
Drezda	114	29 042	november
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	128	32 608	november
Spanyolország			
Barcelona	145	36 939	november
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Finnország			
Raisio	117	29 742	november
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	135	34 391	november
Hollandia			
*Rotterdam	141	35 920	november
Belgium			
Brüsszel	138	35 156	november

* FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.10.24.		2008.10.31.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	306,85	65 478,72	327,54	67 096,57	november	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	—	—	—	—	—	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	—	—	—	—	—	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	237,70	50 722,80	245,40	50 270,19	november	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	—	—	—	—	—	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	—	—	199,90	40 949,52	november	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	184,20	39 306,44	193,30	39 597,51	november	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágybúza	185,00	39 477,15	170,00	34 824,50	október	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	453,30	96 729,69	402,10	82 370,19	október	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	446,40	95 257,30	394,90	80 895,27	október	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	171,60	36 617,72	182,10	37 303,19	november	*FOB US Gulf
Argentína	160,90	—	169,10	34 640,14	november	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Franciaó., takarmány	—	—	170,50	34 926,93	november	*FOB Rouen
Oroszország, takarmány	185,00	39 477,15	170,00	34 824,50	október	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	—	*FOB PNW

(1) CWRS - Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(2) Ausztrália APH - Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(3) US No. 2 DNS - USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(4) US No. 2 HRW - USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(5) ASW - Australian Standard White: standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség: a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW - USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza

(8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza

(9) Kanada CWAD 1 - Canada Western Amber Durum 1: kemény

(10) Kanada CWAD 2 - Canada Western Amber Durum 2: kemény

(11) US YC 3 - USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Franciaó., takarmányárpa: a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW - USA Pacific Northwest

* FOB: Free on Board - bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- *Megállt az olajos magvak árának esése a tőkepiaci pánik enyhülése és a gyengébb USA-beli termés hatására.*
- *Tovább gyengült a napraforgómag ára a minden várakozást felülmúló fekete tengeri termés hatására.*
- *Szezonálisan drasztikusan esett a hazai napraforgómag-felvásárlás – a felvásárlók a termelőkkel finanszírozzák meg a tárolás költségeit.*

Világpiaci helyzet

Október második felében megállt az árak esése az olajosmag-piacon (1-3. ábra). Az árak stabilizálódásának (sőt egyes termékek esetében emelkedésének) fundamentális és tőkepiaci okai is voltak. Az amerikai és európai hitelpiaci intervenció elérte célját, stabilizálódtak, sőt emelkedtek az értéktőzsdék indexei, így az árupiacokon is eltűnt a további áresésre spekuláló eladói nyomás. A fundamentális okok között a legfontosabb a vártnál jóval kisebb USA-beli olajosmag- főképpen pedig szójatermés, amelynek hatására növekszik a világ függősége a jövő év eleji dél-amerikai terméstől. A növényolajkínálatot csökkenti, hogy az alacsony pálmaolaj-árakra való tekintettel Malajzia támogatja az olajpálma-ültetvények újratelepítését, amivel átmenetileg csökkenhet a pálmaolaj kínálata. Középtávon azonban a kínálat szűkülése mellett a kereslet is csökkenhet a hitelpiaci válság reáliszférába való begyűrűzésével. Így várhatóan csökken Európa szójaliszt-fogyasztása, de csökkenhet a kínai import növekedési üteme is a vártnál jobb kínai szójatermés miatt. További árcsökkenést eredményezhet, hogy a belső piaci árak védelme érdekében India ismét bevezeti a növényolajokra kivetett vámot, a világ legnagyobb pálmaolaj-exportőre, Indonézia pedig megszünteti az e termékre kivetett exportadót.

Európai kitekintés

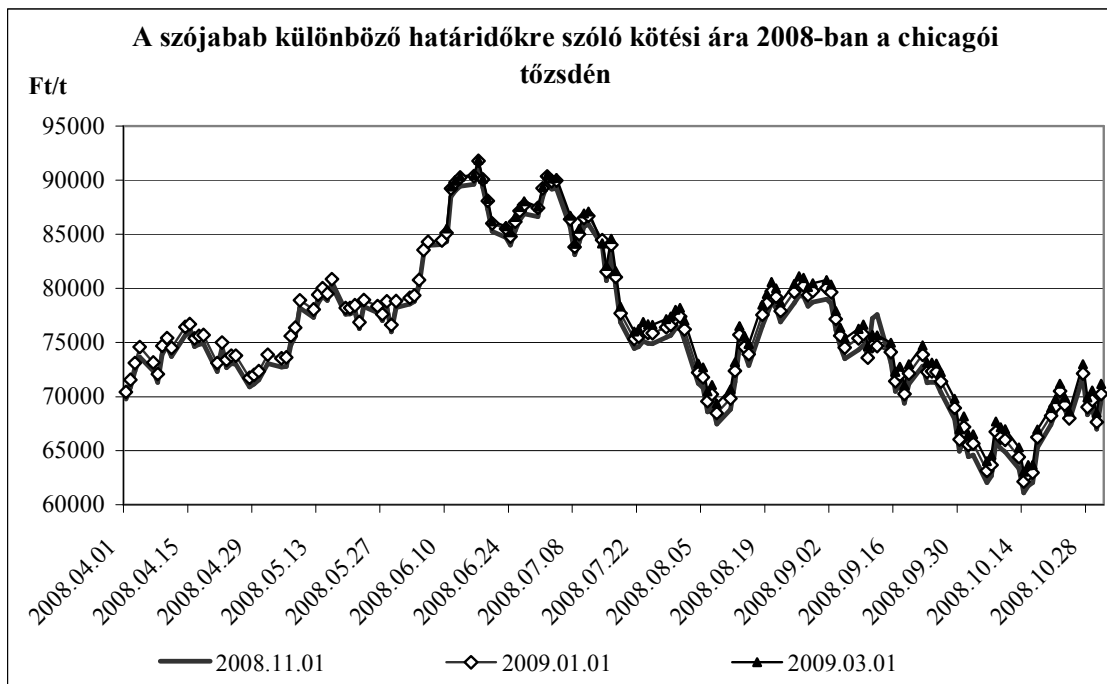
Az európai piacon is megállt a repcemag árának esése (4. ábra), bár arányaiban a szójához képest alacsonyabb szinten. A nagyobb áresés oka a nagyobb kínálatnak köszönhető, valamint annak, hogy az EU-ban lelassult a repcemag feldolgozásának növekedése, sőt a legnagyobb

kapacitásokkal rendelkező Németországban a gazdasági év első két hónapjában ugyanannyi repcemagot dolgoztak fel, mint tavaly ilyenkor. Még rosszabb a helyzet a napraforgómag piacán, mivel az ukrán orosz termés még az elmúlt hónapokban várt rekordtermést is meghaladta, így Oroszországban már 7,1-7,2 millió tonnás termésről beszélnek, ami jóval meghaladja a korábban becsült 6,8 millió tonnás szintet. Ennek következtében tovább csökkent a napraforgómag és a napraforgóolaj ára is (5. ábra, 3. táblázat), sőt a napraforgóolaj és pálmaolaj ára várhatóan a repceolaj árát is magával fogja rántani. Ezért csökken a repceolaj jelenleg fennálló árelőnye e két utóbbi olajfélével szemben (2. táblázat).

Hazai körkép

A nemzetközi olajosmag-árak váltakozását a hazai árak a forint árfolyamának erőteljes ingadozása miatt nem követték, mivel a bizonytalanságra a hazai szereplők a forgalom csökkenésével reagáltak a tőzsdei kereskedésben. Ez alól egyedül a repce tőzsdei ára jelentett kivételt, amely a forintgyengülés napjaiban növekedett a külföldi árak forintban denominált értékével együtt (6. ábra). Magyarországon befejeződött a napraforgó és a szója betakarítása, napraforgómagból másfélmillió tonnát, míg szójából majdnem 75 ezer tonnát sikerült betakarítani. Mindkét esetben a kiváló hozamoknak volt köszönhető a jó termés. A napraforgó esetében azonban drasztikusan megváltozott a felvásárlás üteme. Míg az elmúlt években az aratást követően 2 hónapon belül a teljes termés 60%-a került felvásárlásra a termelőktől, addig a 2008/09-es gazdasági évben a korábban megszokottnál jó 350 ezer tonnával nagyobb termés kevesebb, mint 20%-a cserélt gazdát, ami mennyiségileg is jóval alacsonyabb érték, mint az előző években (7. ábra). Így a termelők nem csak az alacsony és egyre csökkenő árakkal néznek szembe, de azzal is, hogy még ezen az alacsony áron sem veszik át terményüket a feldolgozók. Sőt a vontatott felvásárlással még tovább szorítják le a belpiaci árakat, a termelőkkel megfinanszírozzák a készlet tárolásának költségét.

1. ábra

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

2. ábra

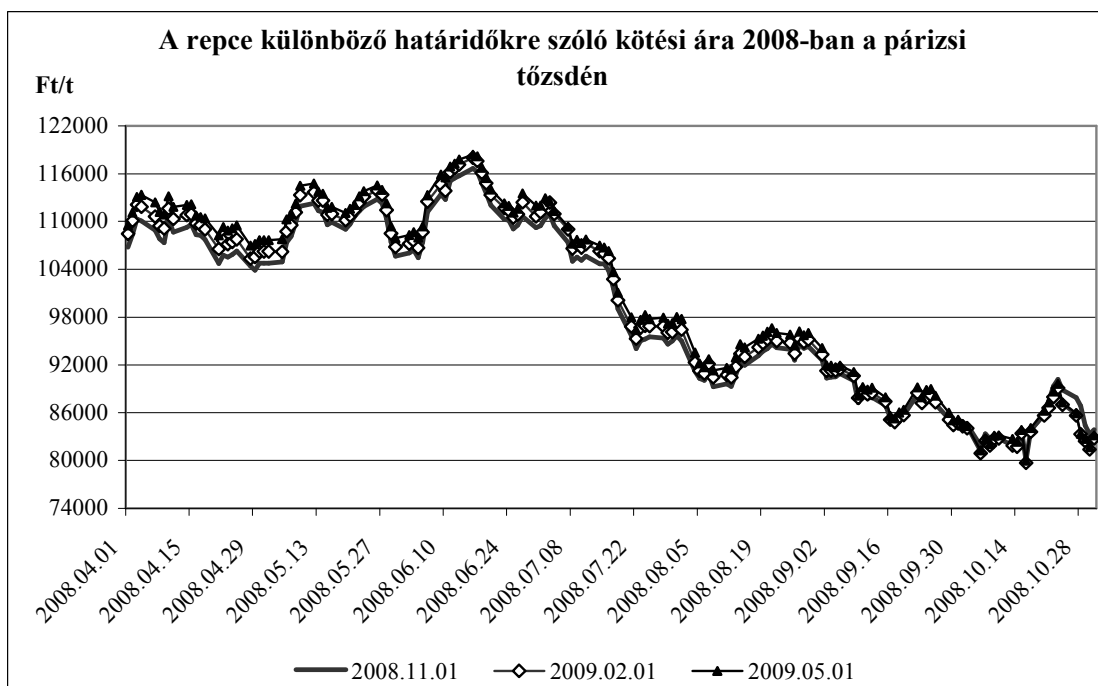
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

3. ábra

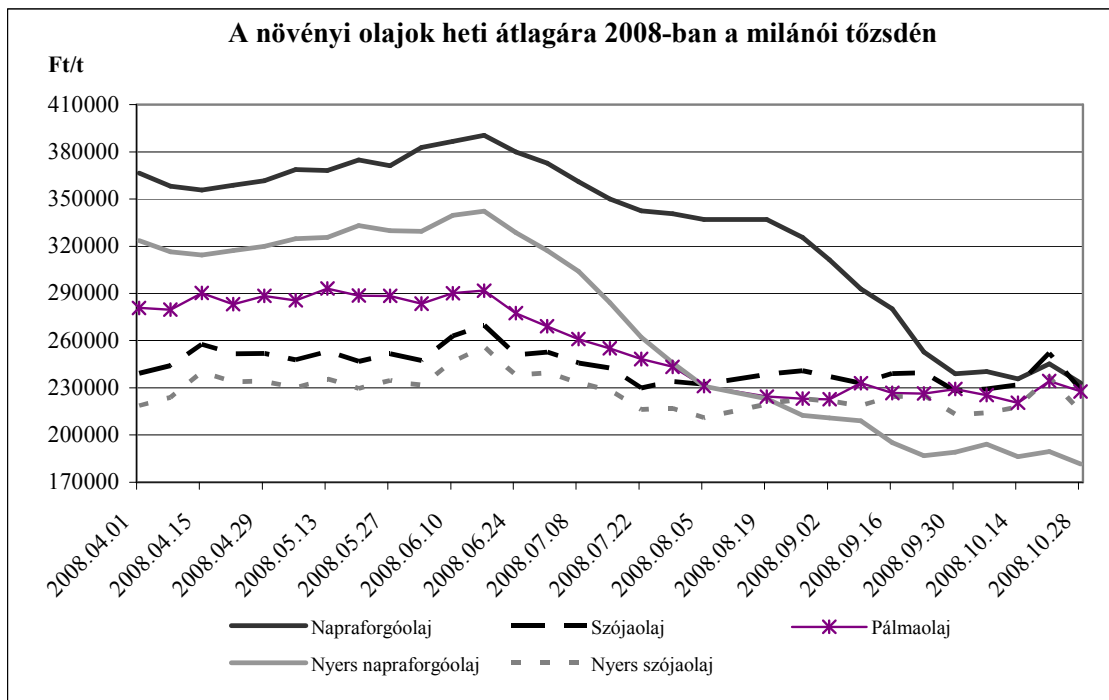
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

4. ábra

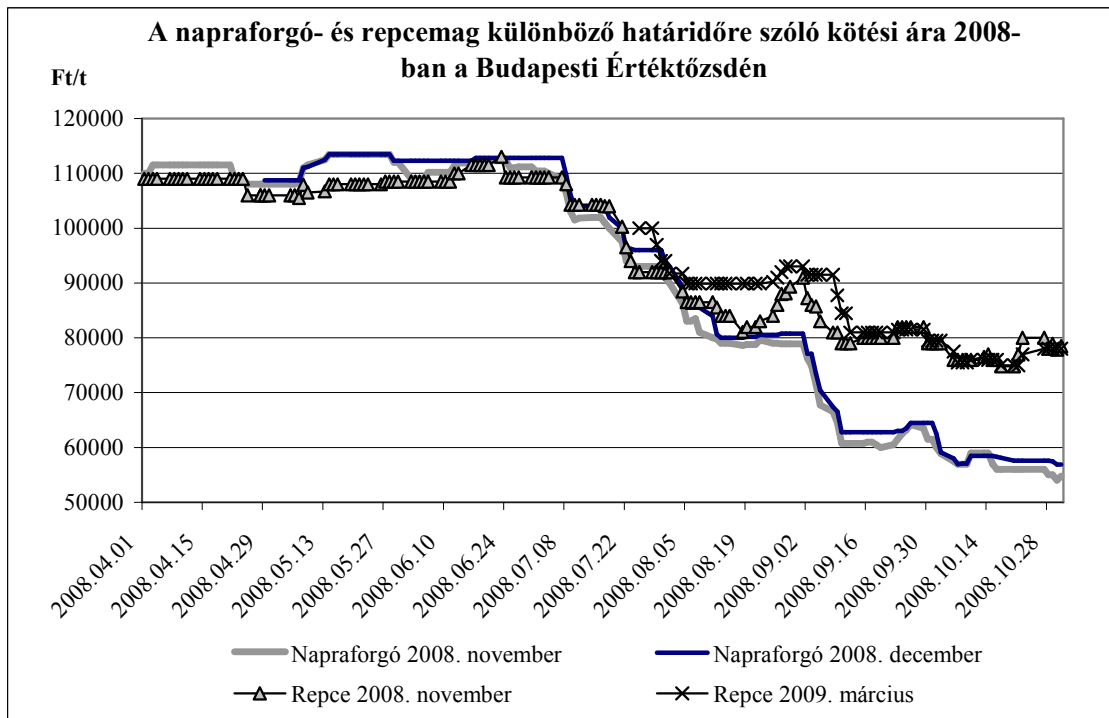
Forrás: MATIF Marché A Terme d' Instruments Financiers

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés		2007. október	2008. szeptember	2008. október	2008. október / 2007. október	2008. október / 2008. szeptember
Ipari napraforgómag	tonna	406 419	112 080	246 903	60,8	220,3
	Ft/t	95 274	87 297	75 393	79,1	86,4
Repcemag	tonna	3 613	39 356	22 849	632,3	58,1
	Ft/t	70 510	96 113	98 137	139,2	102,1
Nyers napraforgóolaj	tonna	76	592	172	225,9	29,1
	Ft/t	247 117	277 018	224 763	91,0	81,1
Napraforgódara	tonna	21 026	3 734	10 911	51,9	292,2
	Ft/t	33 230	34 650	27 141	81,7	78,3
Nyers repceolaj	tonna	-	3 367	3 053	-	90,7
	Ft/t	-	216 213	225 015	-	104,1
Repcedara	tonna	-	10 999	7 704	-	70,0
	Ft/t	-	33 373	27 683	-	82,9

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényi olajok árai*

Ft/t

Ország		Hollandia	Német-ország	Olasz-ország	Egyesült Államok	Magyar-ország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2008.10.03	188 400	-	189 065	-	-
	2008.10.17	189 551	-	186 329	-	-
	2008.10.31	179 376	-	181 514	-	-
Repcelaj	2008.10.03	201 523	206 438	-	-	-
	2008.10.17	207 196	211 207	-	-	-
	2008.10.31	203 658	210 238	-	-	-
Szójaolaj	2008.10.03	193 167	192 184	213 382	172 636	-
	2008.10.17	192 492	195 166	217 911	169 845	-
	2008.10.31	168 410	173 971	214 516	159 415	-

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BM, CME

* Fontosabb exportőr és importőr államok.

3. táblázat

Az olajos magvak és darák európai árai

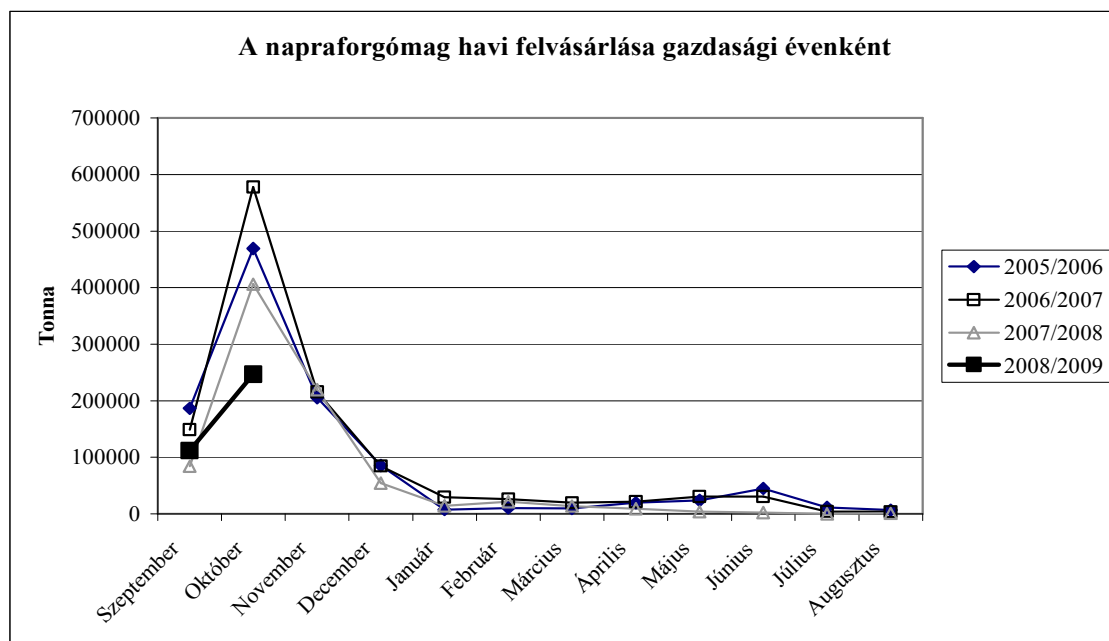
Ft/t

Ország		Hollandia	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2008.10.03	86 016	77 414	-	-	81 742
	2008.10.17	84 215	66 838	-	-	77 562
	2008.10.31	70 497	65 275	-	-	69 226
Napraforgódara	2008.10.03	33 571	31 949	-	37 436	37 198
	2008.10.17	28 192	31 547	-	33 261	-
	2008.10.31	27 624	30 810	-	33 188	27 272
Repcemag	2008.10.03	86 508	89 776	82 443	78 494	104 688
	2008.10.17	89 028	84 483	83 103	81 157	92 862
	2008.10.31	84 335	84 596	78 647	77 863	94 445
Repcedara	2008.10.03	31 212	37 601	30 190	37 436	30 672
	2008.10.17	30 745	35 451	31 133	33 261	26 544
	2008.10.31	30 549	34 987	30 124	33 188	-

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BLPW

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

7. ábra

Forrás: AKI PÁIR

CUKORPIACI JELENTÉS

- *Egy hónap alatt 25%-kal csökkent a cukor ára a hitelpiaci válság hatására.*
- *A cukor ára várhatóan növekedni fog a jelen gazdasági évben a termelés jelentős visszaesése miatt.*
- *Kiválóak a hazai répahozamok, így a vártnál jóval nagyobb lesz a hazai cukor-termelés.*

Világpiaci helyzet

Augusztus második felében erősen ingadozott a cukor ára, köszönhetően az egymásnak ellentmondó híreknek (1-4. ábra). Így a nyáron még meglevő inflációs félelem, az olaj árának emelkedése és a dollár gyengülése mind-mind felfelé lendítette az árakat. A nyár végével azonban az olajár esni kezdett, így a cukor árát csak a jövő évben várhatóan csökkenő termés és az USA-t és a karibi térséget (és azok cukornád-termését) fenyegető hurrikánok híre tartotta magasban.

Szeptemberben azonban drasztikusan esni kezdtek az árak, követve az értékpapírpiacon és tőzsdeindexek esését. Mivel ugyanazon cégek jutottak csödközeli helyzetbe (köztük az AIG), amelyek az árupiacon – köztük a cukorpiacon – is aktív szerepet folytattak; pozícióik gyors likvidálása a cukor árának gyors csökkenéséhez vezetett, annak ellenére, hogy a kínálat várható csökkenése miatt az árvárakozások pozitívak voltak.

Az árak esése csak október végén fejeződött be, amikor hatásosnak bizonyult a fejlett államok és a jegybankok piaci intervenciója, és az értékpapírpiacon is megállt az árfolyamok esése.

Ezután a cukorárak gyors emelkedésbe kezdtek, mivel a hitelpiaci válság nyomán egyes brazil cukorfeldolgozók finanszírozása is kérdésessé vált, így akár tovább szűkülhet az e nélkül is több, mint 6 millió tonnával visszaeső termés.

A forintban kifejezett árakban nem következett be esés, mivel a hazai valuta nagyjából ugyanakkora mértékben értékelődött le a dol-

lárrel szemben, mint amilyen mértékben a dollárban jegyzett árak estek.

Európai uniós körkép

Az EU-ban zömében betakarításra került a múlt évinél több, mint 3 millió tonnával kisebb termés. A kisebb kínálat egyenlőre nem látszik meg az árakon, mivel ebben a gazdasági évben tovább nő az uniós import, és tovább csökkennek az uniós referenciaárak.

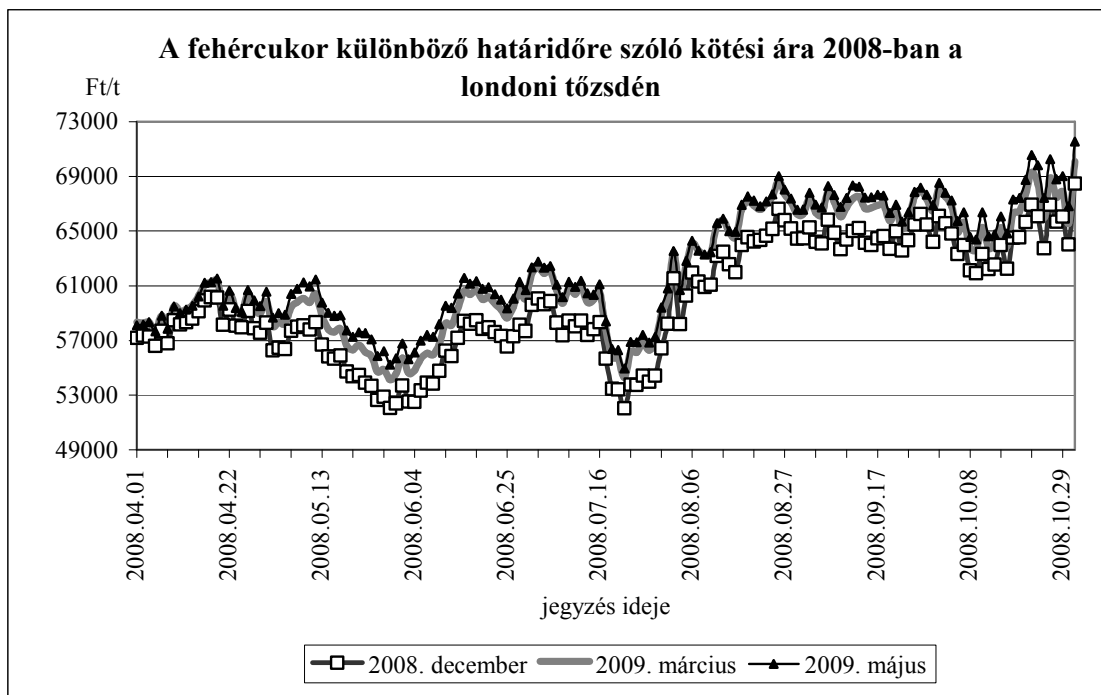
Várhatóan 2009 elejére kerül felszámolásra a 2006-tól felhalmozott uniós intervenciók készlet maradványa. Jól jelzi az uniós piac nyomott voltát, hogy 2007 óta csak segély formájában került ki cukor az intervenciók raktárából, egyetlen feldolgozó sem vásárolta vissza a korábban felajánlott készletét (1. táblázat).

Hazai körkép

A hazai piacon végéhez közeledik a cukorrépa betakarítása. A történelmi minimumnak számító 9 ezer hektáros területről kifejezetten jónak mondható, 61 t/ha-os hozamok származnak, így várhatóan közel 550 ezer tonnás termést sikerül betakarítani. Ebből a répamennyiségből a várt 50 ezer tonnánál jóval nagyobb mennyiséget, mintegy 75 ezer tonna cukrot lehet legyártani, így a hazai kvóta kihasználtsága a 50 helyett 75%-os lesz. Ennyivel lehet kisebb a hazai import.

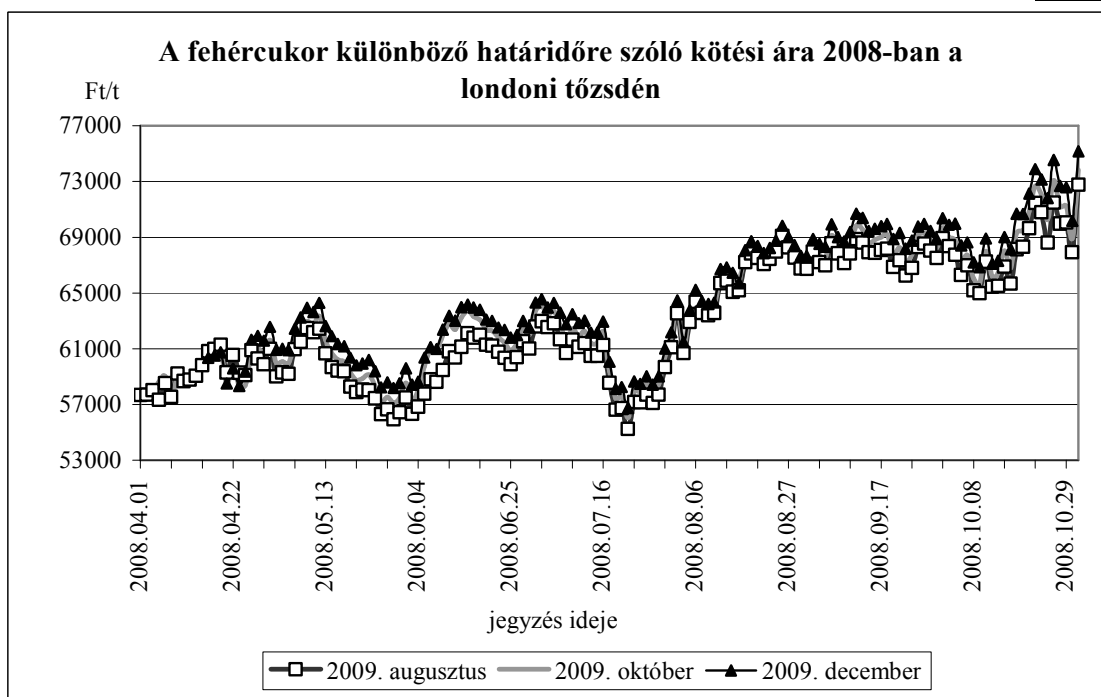
Amennyiben a cukorrépa termesztés használatában a termelőknek adott támogatásokat is beleszámítjuk, több, mint 600 ezer forintos hektáronkénti bevételre számíthatnak a répa-termesztők, ezzel a cukorrépa ismét a legjövedelmezőbb növények sorába léphet.

1. ábra

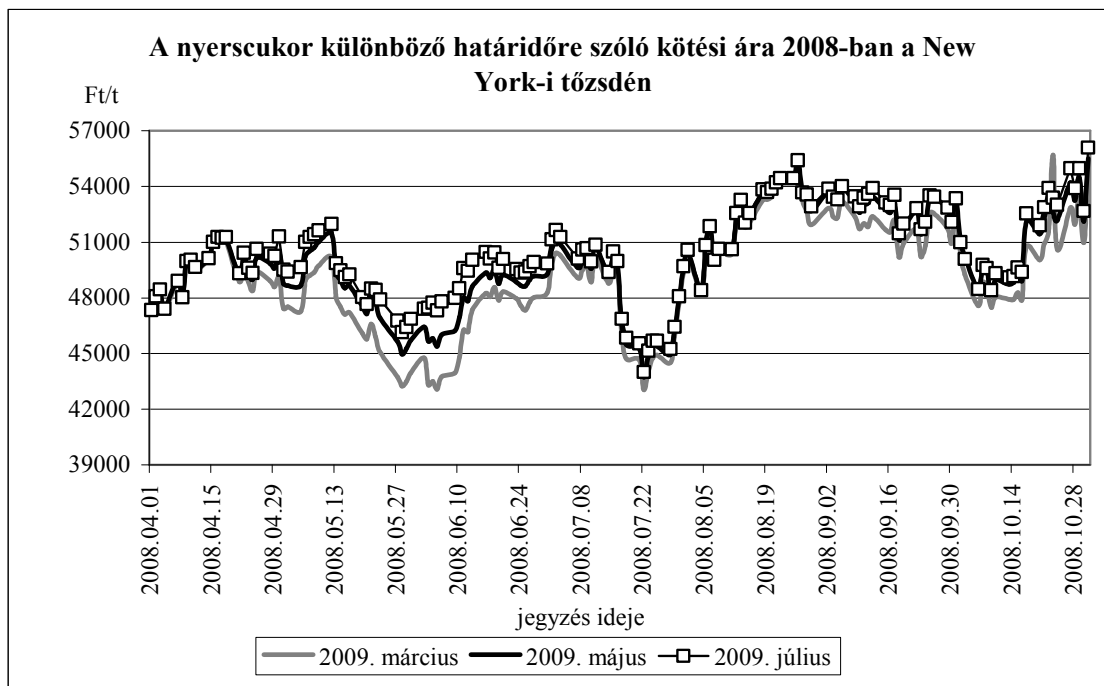
Forrás: LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

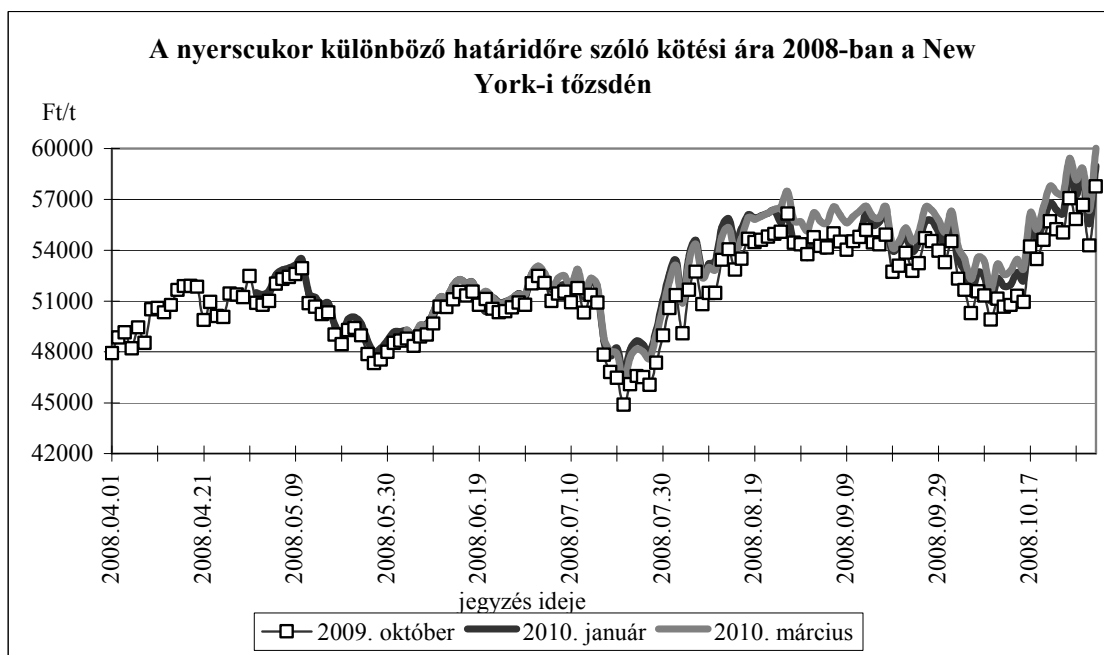
Forrás: LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

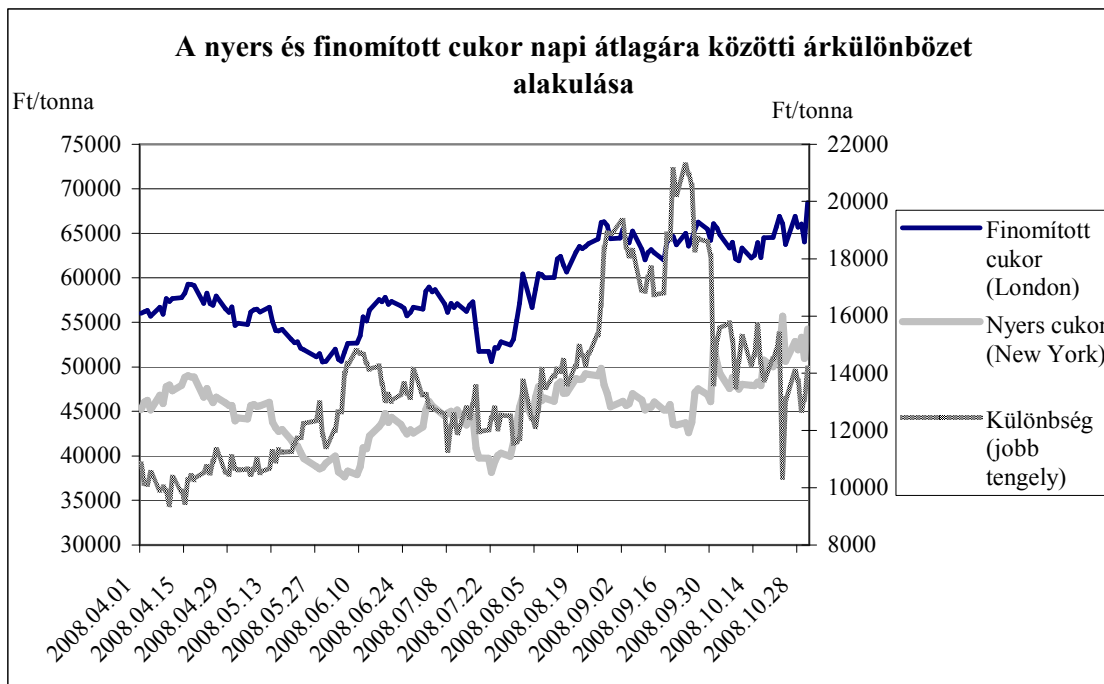
Forrás: ICE - Intercontinental Exchange

4. ábra

Forrás: ICE - Intercontinental Exchange

5. ábra

Forrás: LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange, ICE - Intercontinental Exchange

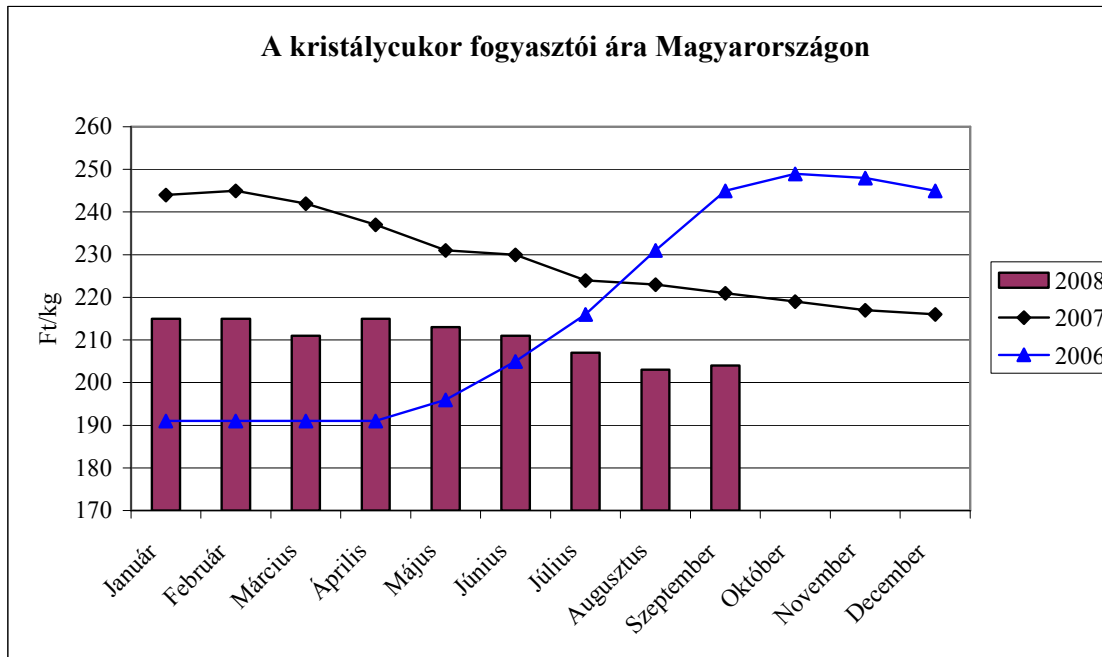
1. táblázat

AZ EU CUKORINTERVENCIÓS KÉSZLETEI 2008 OKTÓBER 10-ÉN

Országok	Intervenciós készletek 2008. április 9-én	2008-ban segélyként szétosztott készletek	Intervenciós készletek 2008. október 10-én
	M.e.: tonna	M.e.: tonna	M.e.: tonna
Belgium	9360	8995	365
Csehország	30687	28547	2140
Franciaország	0	0	0
Írország	12000	10608	1392
Lengyelország	0	0	0
Magyarország	27379	19599	7780
Németország	0	0	0
Olaszország	256416	76273	180143
Spanyolország	0	0	0
Svédország	49522	43110	6412
Szlovákia	34000	34000	0
Szlovénia	0	0	0
Összesen	419364	221132	198232

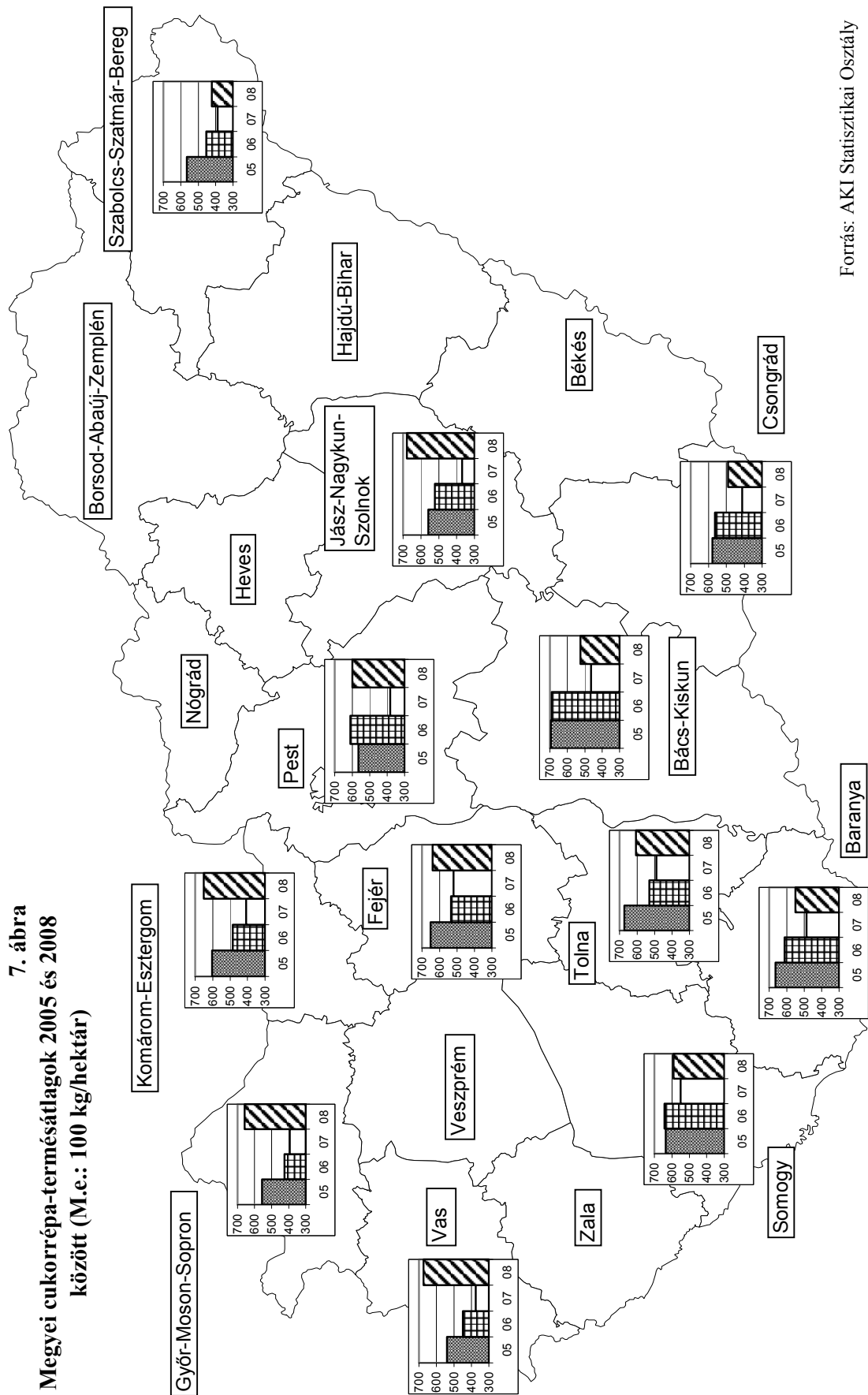
Forrás: EU Sugar Man.Com

6. ábra

Forrás: KSH

7. ábra
Megyei cukorrépa-termésátlagok 2005 és 2008
között (M.e.: 100 kg/hektár)

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

A **Gabona és Ipari Növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájutás térítésmentes.

A Gabona és Ipari Növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és Hús
Tej és Tejtermékek
Baromfi
Zöldség, Gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci árairól is. A hazai és külpiai ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönnyíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg e termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu